

DR ROBERT WILUŚ (1962–2020)

Robert Maciej Wiluś urodził się 13 kwietnia 1962 r. w Wieluniu. Tu ukończył Szkołę Podstawową nr 4, a także Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki. W rodzinnym mieście zaangażował się w działalność harcerską oraz rozpoczął naukę gry na różnych instrumentach w Społecznym Ognisku Muzycznym. Pasja do muzyki towarzyszyła mu przez całe życie, chętnie grał na akordeonie czy gitarze podczas rozmaitych spotkań i wyjazdów. Już w czasach licealnych i późniejszych rozwijał swoje zamiłowanie do geografii, podróży, turystyki i fotografii. Na początku lat 80. rozpoczął studia na kierunku geograficznym na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego. W 1986 r. uzyskał tytuł magistra geografii ze specjalnością geografia turystyki, broniąc pracę pt. *Wpływ turystyki wypoczynkowej na urbanizację Jastrzębiej Góry* (promotor: prof. S. Liszewski). Po ukończeniu studiów został

zatrudniony jako asystent w Katedrze Geografii Miast i Turyzmu. W 1996 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii na podstawie dysertacji pt. *Rozwój funkcji turystycznej w dolinie Warty na odcinku od Działoszyna do Uniejowa* (promotor: prof. S. Liszewski). Po obronie pracował na stanowisku adiunkta, później zaś – starszego wykładowcy w Katedrze Geografii Miast i Turyzmu (od 2007 r. w Zakładzie Geografii Turyzmu Instytutu Geografii Miast i Turyzmu). Przygotowywana przez Niego rozprawa habilitacyjna pt. *Rzeki i ich doliny jako tereny turystyczne* nie została ukończona. Pomimo że większość dorosłego życia dr Robert Wiluś spędził w Łodzi, był mocno związany ze swoją małą ojczyzną – ziemią wieluńską, a w szczególności z rodzinnym Wieluniem. Angażował się w różne regionalne przedsięwzięcia i projekty, jak np. Szlak Bursztynowy. Zmarł 21 kwietnia 2020 r. w Łodzi.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Doktor Robert Wiluś jest autorem i współautorem ponad 70 publikacji naukowych i popularnonaukowych. Jego zainteresowania badawcze koncentrowały się na problematyce szeroko rozumianej geografii turystyki. W prowadzonych przez dr. Wilusia badaniach można wyróżnić trzy wiodące nurty: przestrzenne analizy ruchu turystycznego (Wiluś, 1991b, 1995, 2003b, 2003c), przestrzeń turystyczna (w tym szczególnie Polski środkowej) (Dziegieć, Wiluś, 2001; Liszewski, Wiluś, 2010; Wiluś, 1988) oraz doliny rzek jako obszary aktywności turystycznej (Wiluś, 1997, 1999a, 1999b, 2007a, 2008, 2009, 2010).

W latach 1992–2018 dr Robert Wiluś był sekretarzem naukowym ogólnopolskiej konferencji „Seminarium terenowe – Warsztaty z geografii turystyki”. Dzięki temu stał się osobą powszechnie rozpoznawalną i cenioną w polskim środowisku naukowym związanym z geografiami i turystyką. W latach 2000–2018 pełnił funkcję stałego przedstawiciela Instytutu Geografii Miast i Turystyki w międzynarodowym stowarzyszeniu ATLAS (The Association for Tourism and Leisure Education and Research). Uczestniczył w wielu konferencjach naukowych organizowanych przez to zrzeszenie, m.in. w Neapolu (2004), Barcelonie (2005), Viana do Castelo (2007) i Brighton (2008). W 2006 r., kiedy coroczna konferencja ATLAS-u odbywała się w Łodzi (pod hasłem „The Transformation of Tourism Space”), pełnił funkcję Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego oraz Sekretarza Naukowego.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Podczas swojej 32-letniej kariery dydaktycznej dr Wiluś był związany zawodowo nie tylko z Wydziałem Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego (do 2001 r. Wydziałem Biologii i Nauk o Ziemi), ale także z Filią Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim, ośrodkiem zamiejscowym UŁ w Sieradzu oraz Podyplomowym Studium Turystyki UŁ. W opinii przełożonych oraz studentów zawsze bardzo sumiennie i z dużym zaangażowaniem prowadził zajęcia dydaktyczne. Potwierdzeniem tego są wielokrotne wyróżnienia, które otrzymywał w ramach corocznych plebiscytów na najlepszego nauczyciela akademickiego na Wydziale Nauk Geograficznych.

W karierze dydaktycznej dr. Roberta Wilusia zwraca uwagę duża liczba (blisko 30) bardzo zróżnicowanych tematycznie przedmiotów. Prowadził je początkowo w ramach specjalności geografia turystyki i hotelarstwa, a później na kierunku turystyka i rekreacja. Były to m.in. zajęcia z: krajoznawstwa, pilotażu i przewodnictwa turystycznego, organizacji i obsługi imprez

turystycznych, troski o klienta, planowania i zagospodarowania przestrzennego obszarów wypoczynkowych, zarządzania jakością w turystyce, informacji i promocji turystycznej, geografii regionalnej Europy i świata, geografii turystycznej Polski i Chorwacji.

Ważną część Jego zajęć ze studentami stanowiły ćwiczenia terenowe. Na pierwszy taki wyjazd wybrał się do Krynicy w 1990 r. Później był m.in. kierownikiem ćwiczeń specjalizacyjnych w Beskidzie Śląskim oraz ćwiczeń terenowych Polska środkowa (od 1996 r. pod nazwą region łódzki). Najważniejszym, wręcz firmowym, przedmiotem realizowanym przez dr. R. Wilusia w terenie były regiony turystyczne Europy. Rokrocznie był pomysłodawcą kierunku wyjazdu, autorem programu oraz „stróżem” przebiegu podróży. Od roku akademickiego 1995/1996 studenci pod wodzą dr. Wilusia wielokrotnie zwiedzali Austrię, Chorwację i Węgry, a także Słowenię, Rumunię, Litwę, Holandię, północną część Włoch oraz stolicę Czech – Pragę.

Począwszy od 1989 r. Robert Wiluś realizował także zadania dydaktyczne o randze międzynarodowej. Organizował pobyty w Łodzi studentów i pracowników naukowych z Uniwersytetu Tbiliskiego (Gruzja) oraz był opiekunem merytorycznym tych wizyt. Prowadził wycieczki po Łodzi dla uczestników Międzynarodowego Zjazdu Studentów, zajmował się studentami z Politechniki w Londynie, uczestniczył w wyjazdach dydaktycznych ze studentami turystyki i rekreacji do Sankt Petersburga w Rosji. Angażował się również w przyjmowanie rosyjskich studentów odwiedzających Łódź.

W 2004 r. dr Wiluś przebywał w ramach programu Erasmus na Uniwersytecie Wschodniej Finlandii w mieście Savonlinna, gdzie prowadził zajęcia dydaktyczne. W Polsce natomiast dla studentów Socratesa i Erasmusa wykładał różne przedmioty w języku angielskim. Z myślą o obcokrajowcach studiujących w Łodzi napisał też rozdział *Natural history of Poland*, stanowiący część podręcznika pt. *Poland. History, culture and society* (Wiluś, 2003a, 2007b, 2015).

Dr Robert Wiluś był promotorem 129 prac licencjackich i 26 magisterskich. Na Uniwersytecie Łódzkim pełnił różne funkcje związane z dydaktyką, m.in.: egzaminatora podczas egzaminów wstępnych, sekretarza rady programowej, kierownika zaocznych uzupełniających studiów magisterskich.

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

I POPULARYZATORSKA

Obok działalności naukowej i dydaktycznej dr Robert Wiluś podejmował wiele różnorodnych rodzajów aktywności o charakterze organizacyjnym. Do takich działań należy zaliczyć udział w pracach wielu branżowych organizacji, zarówno o zasięgu krajowym, jak

i międzynarodowym. Szczególnie związany był z Polskim Towarzystwem Geograficznym (PTG), do którego należał od 1986 r. W PTG pełnił funkcję sekretarza Oddziału Łódzkiego (w latach 1993–1996 i 2005–2017) oraz członka oddziałowej Komisji Rewizyjnej (2017–2020). Angażował się także w prace Komisji Geografii Turystyki PTG, której był sekretarzem (1996–2016).

Robert Wiluś aktywnie współpracował także z organizacjami międzynarodowymi, np. ze wspomnianym już zrzeszeniem ATLAS oraz Europejskim Stowarzyszeniem Czasu Wolnego i Rekreacji (*European Leisure and Recreation Association* – ELRA). Wielokrotnie prowadził wycieczki po Łodzi i kraju dla gości zagranicznych odwiedzających uczelnię w ramach różnych konferencji, seminariów czy kongresów. Podczas odbywającego się w 2014 r. w Krakowie Kongresu Regionalnego Międzynarodowej Unii Geograficznej był współautorem i referentem wystąpienia pt. *Badania przestrzeni turystycznej w Polsce na przykładzie regionu Polski środkowej* (Krakowiak, Latosińska, Liszewski, Makowska-Iskierka, Wiluś, Wojciechowska, Włodarczyk, 2014) oraz przygotował wyjazd terenowy dla uczestników konferencji.

Wspominając działalność organizacyjną dr. Wilusia, warto odnotować, że przez kilkanaście lat pełnił odpowiedzialną funkcję przewodniczącego komisji egzaminacyjnej ds. pilotów wycieczek przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Łódzkiego. W realizacji tych obowiązków pomagały mu gruntowna wiedza geograficzna, własne doświadczenia w tym zawodzie i szerokie kontakty z przedstawicielami branży turystycznej. Jednym z efektów tej aktywności było przygotowanie wraz z A. Stasiakiem publikacji *Pilotaż wycieczek turystycznych. Testy i pytania egzaminacyjne* (Stasiak, Wiluś, 2004, 2007), z której korzystali kandydaci na pilotów w całym kraju.

Dr Robert Wiluś wielokrotnie uczestniczył w cyklicznych spotkaniach Forum Pilotażu i Przewodnictwa, integrujących środowisko pilotów wycieczek, przewodników turystycznych, przedstawicieli biur podróży, organizacji turystycznych i pracowników urzędów marszałkowskich. Chętnie zabierał głos w dyskusjach na temat polskiego systemu kształcenia przewodników turystycznych i pilotów wycieczek oraz procedur egzaminowania i nadawania takich uprawnień, dzieląc się cennymi i ważnymi uwagami (Stasiak, Wiluś, 2010).

Prywatnie dr Robert Wiluś był miłośnikiem wędrówek po górach, zarówno tych wysokich (Himalaje, Andy), jak i trochę niższych (Karpaty, Sudety). Brał udział w kilku dużych wyprawach geograficznych, m.in. do Nepalu (2000), Ekwadoru i Peru (2001) oraz Chile i Argentyny (2009). Był również autorem wystaw fotograficznych przedstawiających odwiedzone miejsca. Jako zapalony podróżnik lubił uczestniczyć w wydarzeniach poświęconych wyprawom w odległe zakątki świata, oglądać relacje z odbytych podróży, słuchać opowieści innych globtroterów. Wielokrotnie

był gościem organizowanego w Łodzi Explorers Festival – festiwalu podróżników, przygody i sportów ekstremalnych. Prowadził prezentacje i prelekcje, podczas których opowiadał np. o patagońskich lodowcach w ramach Wielkiej Lekcji Geografii (imprezy towarzyszącej festiwalowi, organizowanej dla młodzieży ze szkół średnich). Zainteresowanie górami i chęć aktywnego spędzania czasu wolnego przełożyły się na częste wyjazdy ze studentami i członkami Koła Naukowego Geografów Turystyki „Włóczykije”. To z nimi, czasami kilka razy w roku, przemierzał szlaki górskie w Beskidach i Sudetach, dzielił się swą wiedzą geograficzną, rozbudzał w młodzieży ciekawość świata oraz urozmaicał pobyty w schroniskach grą na gitarze i śpiewem. Wspólne wieczory przy kominku czy ognisku sprzyjały tworzeniu bliskich więzi między nauczycielem a studentami.

Za swą działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską dr Robert Wiluś został odznaczony m.in.: Złotym Medalem za Długoletnią Służbę, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką UŁ, Złotą Odznaką i Medalem Jubileuszowym PTG.

Odszedł od nas Przyjaciel, Współpracownik, Nauczyciel i Kolega, Człowiek Wielkiego Serca, Naukowiec. Dr Robert Wiluś był wielkim Przyjacielem Młodzieży, a Jego pasja związana z prowadzeniem zajęć dydaktycznych i organizowaniem rajdów studenckich na długo pozostanie w pamięci licznych roczników absolwentów.

*Koleżanki i Koledzy
z Instytutu Geografii Miast, Turystyki i Geoinformacji
Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego*

NAJWAŻNIEJSZE PUBLIKACJE

DR. ROBERTA WILUSIA

- Bachvarov, M., Wiluś, R. (2008). Cultural tourism – a new challenge in Central-Eastern Europe. W: G. Richards, J. Wilson (red.), *From cultural tourism to creative tourism. Part 1: The changing context of cultural tourism* (s. 11–17). Arnheim: ATLAS Publication.
- Baczwarow, M., Wiluś, R. (1999). Anglojęzyczne piśmiennictwo naukowe w dziedzinie turystyki. *Turystyka*, 9 (2), 31–46.
- Chrostowska, D., Wiluś, R. (1992). Turystyka w Załęczańskim Parku Krajobrazowym. *Turystyka*, 2 (2), 59–76.
- Duda, M., Wiluś, R. (2013). Obiekty opuszczone jako atrakcje turystyczne Łodzi. W: B. Krakowiak, A. Stasiak, B. Włodarczyk (red.), *Kultura i turystyka – miejsca spotkań* (s. 335–355). Łódź: ROT WŁ.
- Dziegieć, E., Wiluś, R. (2000). Changes in the tourist accommodation in Poland from the aspect of spatial development. W: J. Wyrzykowski (red.), *Conditions of the foreign tourism development in Central and Eastern Europe. Tom 6: Changes in model of tourism in the last decade* (s. 115–127). Wrocław: Uniwersytet Wrocławski.
- Dziegieć, E., Wiluś, R. (2001). Przemiany bazy noclegowej w Polsce w aspekcie zróżnicowań przestrzennych. W: J. Wyrzykowski (red.), *Uwarunkowania rozwoju turystyki zagranicznej*

- w Europie Środkowej i Wschodniej. Tom VI (s. 127–141). Wrocław: Uniwersytet Wrocławski.
- Kapusta, A., Wiluś, R. (2017). Geography of tourism in Croatia. W: K. Widawski, J. Wyrzykowski (red.), *The geography of tourism of Central and Eastern European countries*. Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-42205-3_4
- Kostrzewa, J., Wiluś, R. (1992). Krynica — the biggest health resort in Southern Poland. Problems of its development and functions. *Turyzm*, 2 (1), 61–81.
- Krakowiak, B., Latośńska, J., Liszewski, S., Makowska-Iskierka, M., Wiluś, R., Wojciechowska, J., Włodarczyk, B. (2014). Research into tourism space in Poland at the „geographical centre” in Łódź. W: T. Marszał (red.), *Spatial development of contemporary Poland in Łódź University Geographical Research* (s. 91–118). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Krakowiak, B., Latośńska, J., Wiluś, R., Włodarczyk, B. (2014). 30 lat „Warsztatów z geografii turystyki” (1984–2014). W: B. Krakowiak, J. Latośńska (red.), *Warsztaty z geografii turystyki*. Tom 5: *Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość turystyki* (s. 5–15). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. <https://doi.org/10.18778/7969-262-0.01>
- Liszewski, S., Wiluś, R. (2010). Region łódzki w nowej koncepcji regionalizacji turystycznej Polski. W: M. Barwiński (red.), *Obszary metropolitalne we współczesnym środowisku geograficznym* (s. 235–250). Łódź: Polskie Towarzystwo Geograficzne – Wydział Nauk Geograficznych UŁ.
- Stasiak, A., Wiluś, R. (2004). *Pilotaż wycieczek turystycznych. Testy i pytania egzaminacyjne*. Łódź: Wydawnictwo WSTH w Łodzi.
- Stasiak, A., Wiluś, R. (2007). *Pilotaż wycieczek turystycznych. Testy i pytania egzaminacyjne*. Wydanie 2. Łódź: Wydawnictwo WSTH w Łodzi.
- Stasiak, A., Wiluś, R. (2010). Analiza form i programów kształcenia przewodników turystycznych i pilotów wycieczek. W: Z. Kruczek (red.), *Etyka przewodników turystycznych i pilotów wycieczek* (s. 81–101). Kraków: Wydawnictwo PROKSENIA.
- Wiluś, R. (1988). Rozwój przestrzenny, morfologia i fizjonomia osiedla letniskowego Jastrzębia Góra. *Acta Universitatis Lodzianis. Turyzm*, 4, 97–125.
- Wiluś, R. (1991a). Osadnictwo turystyczne w otoczeniu sztucznych zbiorników wodnych na przykładzie miejscowości Rynia. *Acta Universitatis Lodzianis, Folia Geographica*, 14, 71–88.
- Wiluś, R. (1991b). Wyjazdy na grzybobranie jako forma wypoczynku mieszkańców miast. Przykład Łodzi. *Turyzm*, 1 (1), 55–71.
- Wiluś, R. (1992). Turystyka w Gibraltarze (wiadomość geograficzna). *Czasopismo Geograficzne*, 63 (1), 118–122.
- Wiluś, R. (1995). Ruch turystyczny w Polsce środkowej. W: S. Liszewski (red.), *Studium wiedzy o regionie łódzkim. Rozwój turystyki w regionie łódzkim* (s. 97–120). Łódź: ŁTN.
- Wiluś, R. (1997). *Rozwój funkcji turystycznej w dolinie rzeki Warty na odcinku od Działoszyna do Uniejowa*. Łódź: ŁTN.
- Wiluś, R. (1998). Wiedza o mieście przemysłowym Łodzi w świetle analizy przewodników turystycznych. *Turyzm*, 8 (2), 57–74.
- Wiluś, R. (1999a). An importance of river valleys for tourism development in Central Poland. W: J. Wyrzykowski (red.), *Conditions of the foreign tourism development in Central and Eastern Europe*. Tom 5 (s. 167–174). Wrocław: Uniwersytet Wrocławski.
- Wiluś, R. (1999b). Znaczenie dolin rzecznych w rozwoju turystyki w Polsce środkowej. W: J. Wyrzykowski, *Uwarunkowania rozwoju turystyki zagranicznej w Europie Środkowej i Wschodniej. Turystyka alternatywna jako ważny czynniki rozwoju turystyki przyjazdowej w Europie Środkowo-Wschodniej*. Tom V (s. 177–185). Wrocław: Uniwersytet Wrocławski.
- Wiluś, R. (2002). Łódź w Internecie. W: W. Retkiewicz (red.), *Formation of international society in the regions of Uniting Europe, space – society – economy*. Tom 6 (s. 192–204). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Wiluś, R. (2003a). The natural history of Poland. W: E. Bielawska-Batorowicz, R. Rosiński (red.), *Poland. History, culture and society* (s. 13–28). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Wiluś, R. (2003b). Ruch turystyczny jako obraz obecnego stanu rozwoju funkcji turystycznej. W: S. Liszewski (red.), *Możliwości i kierunki rozwoju turystyki w Dolinie Odry* (s. 170–185). Łódź: ŁTN.
- Wiluś, R. (2003c). Opinie władz samorządowych, mieszkańców i turystów na temat turystyki w Dolinie Odry. Ocena wyników badań ankietowych turystów. W: S. Liszewski (red.), *Możliwości i kierunki rozwoju turystyki w Dolinie Odry* (s. 198–209). Łódź: ŁTN.
- Wiluś, R. (2007a). Nadrzeczna przestrzeń turystyczna. *Turyzm*, 17 (1–2), 127–143.
- Wiluś, R. (2007b). The natural history of Poland. W: E. Bielawska-Batorowicz (red.), *Poland. History, culture and society* (s. 11–28). Wydanie 2. Łódź: Uniwersytet Łódzki.
- Wiluś, R. (2008). Tourism in the geographical environment of a river valley. W: J. Wyrzykowski (red.), *Conditions of the foreign tourism development in Central and Eastern Europe*. T. 10: *Tourism in geographical environment* (s. 209–217). Wrocław: University of Wrocław, Institute of Geography and Regional Development.
- Wiluś, R. (2009). Od szlaku wodnego do nadrzecznej regionu turystycznego – kilka uwag o roli rzeki w kształtowaniu regionu turystycznego. W: Z. Babiński (red.), *Revitalizacja drogi wodnej Wisła–Odra szansą dla gospodarczego regionu, Przyroda i Turystyka regionu Pomorza i Kujaw*. Tom III (s. 50–58). Bydgoszcz: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Instytut Geografii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.
- Wiluś, R. (2010). Nadrzeczny region turystyczny – kształtowanie się regionu i jego struktura przestrzenno-funkcjonalna. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy*, 15 (7), 7–5.
- Wiluś, R. (2011). Powiat wieluński i wieruszowski. W: J. Śleodzińska, A. Wielocha, B. Włodarczyk (red.), *Kanon krajoznawczy województwa łódzkiego* (s. 175–187). Warszawa–Łódź: Wydawnictwo PTTK Kraj.
- Wiluś, R. (2012). Miasto i gmina Uniejów w pracach doktorskich, magisterskich i licencjackich powstałych na Wydziale Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. *Biuletyn Uniejowski*, 1, 205–212.
- Wiluś, R. (2015). The natural history of Poland. W: E. Bielawska-Batorowicz (red.), *Poland. History, culture and society. Selected readings* (s. 15–31). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Wiluś, R. (2017). Geography of tourism in Bulgaria. W: K. Widawski, J. Wyrzykowski (red.), *The geography of tourism of Central and Eastern European countries* (s. 71–107). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-42205-3_3
- Wiluś, R. (2019). Powiat wieluński, wieruszowski. W: J. Adamczyk, A. Stasiak, B. Włodarczyk (red.), *Kanon krajoznawczy województwa łódzkiego* (s. 209–226). Warszawa–Łódź: Wydawnictwo PTTK „Kraj”.
- Wiluś, R., Włodarczyk, B. (1996). Współczesne problemy rozwoju turystyki dalmatyńskiego wybrzeża Chorwacji. *Turyzm*, 6 (2), 101–115.